

amb el peu al tros

La Vall Bio: control d'arvenses amb maquinària innovadora

A la part més meridional del país, allí on el pas de l'Ebre marca el paisatge, en Josep Mestres porta les rendes d'una finca agrícola amb 16 hectàrees de cultius hortícoles amb certificació ecològica. És en el terme de Benifallet i el seu nom descriu de manera concisa l'espai on es troba: La Vall, una plana per on serpenteja el riu Canaletes. Amb ell hem parlat de les diferents pràctiques que utilitza per al control de les arvenses.

TEXT I IMATGES: ALBA GROS

L'activitat de La Vall Bio es pot seguir a instagram amb el perfil @josepdelavall

En el cap d'en Mestres no hi ha només la producció d'horta, sinó que hi ha la finca en conjunt, amb tota la seva complexitat: les parcel·les que estan més a la fondalada de la vall i les que comencen a enfil·lar-se cap amunt; aquelles que tenen arbres fruiters i l'espai que ocupa el bosc i la serra. Segurament, en aquesta percepció holística hi té a veure que anteriorment –ja fa més d'una desena d'anys– s'havia dedicat a la gestió forestal.

Però la finca familiar el va cridar, per dir-ho d'alguna manera, i així va ser com va posar el focus a la producció d'horta, recollint el llegat i deixant-hi hores per sortir-se'n, més o menys com tothom en aquest sector.

El seu tarannà tranquil s'acompassa amb la quietud de la zona. Sense soroll de cotxes, sense urbanitzacions properes, sense granges... En Josep ens parla i ens acompanya a veure les parcel·les amb bonhomia i amb llenguatge pedagògic, parlant amb tranquil·litat, sense fer escarafalls de res, explicant de manera senzilla allò que ja s'entreveu que no en deu ser gens, de fàcil. A la vora, només l'aire, el verd i la terra marronosa; bé, i la maquinària, i les persones treballant i tot el que fa que aquest petit ecosistema funcioni i estigui en marxa tots i cadascun dels mesos de l'any.

UNA MAQUINÀRIA PUNTERA

La varietat de cultius que es fan a La Vall obliga a adaptar el sistema de reg i la gestió de les arvenses. Les cucurbitàcies com síndries, melons i carbassons, i també les solanàcies com el pebrot i el tomàquet, que són més sensibles als fongs, es reguen per degoteig i es cobreixen amb acotxat de biofilm o paper. En canvi, la resta de cultius com poden ser cols, enciams o cebes, es reguen per aspersió i el control de les arvenses es fa desherbant amb maquinària.

Els cultius que són sensibles a les malalties fúngiques no es reguen per aspersió, sinó per degoteig

Probablement podríem dir que en Mestres és un fan de la maquinària, però intuïm que és més per necessitat que per devoció. El Cultitrack és ara mateix la nineta dels ulls d'en Josep. Es tracta d'una màquina d'importació força innovadora que funciona amb motor hidràulic i és una de les eines centrals per sembrar i controlar les arvenses a la finca. La gràcia d'aquesta màquina és que permet treballar amb dos arres per fer una feina de desherbatge molt precisa. La grada de pues pot anar al darrera, i la birbadora rotativa de dits flexibles (*fingers*) i els cultivadors al davant. La seva polivalència permet ajustar els arres per treballar en el desherbatge de cinc o tres files de cultius. És important, doncs, que la implantació de les hortalisses es faci a la mateixa distància que posteriorment passaran els dits flexibles o bé els cultivadors, per optimitzar al màxim les passades i fer-ho fàcil.

La birbadora rotativa de dits flexibles és un arreu compost per uns dits de cautxú que, talment una mà oberta, giren a mesura que avança el tractor o motocultor i que permeten desherbar dins les files del cultiu. Ja fa anys que s'utilitzen en horta, però amb el Cultitrack poden utilitzar-se al mateix temps que els cultivadors, que s'ocuparan de desherbar entre línies. Un dos per un que estalvia temps i combustible. Amb la regulació de l'alçada dels cultivadors, el treball del sòl es pot ajustar molt bé als requeriments del cultiu. A més, un paral·lelogram fa que els cultivadors treballin de manera autònoma entre ells. És a dir, que si un d'ells troba en el seu camí una pedra i fa un bot, el seu moviment no afecta la resta, que continua treballant sense alterar-se.

En Josep Mestres combina aquestes eines, que ja són molt bones, amb la grada de pues flexibles, que s'enganxa al darrere. Tensiona les molles que connecten amb cada una de les pues segons interressi.

01 | 02. Josep Mestres amb el Cultitrack.

Talment un rasclat, la grada de pues va passant per la parcel·la i, amb la seva esgarrapada, s'emporta les herbes adventícies que tot just comencen a treure el nas. És important passar-la quan el cultiu ja està ben agafat, perquè la seva feina no el malmeti.

La gestió de les arvenses es fa amb acotxat, ja sigui de paper o de biofilm de Mater-Bi, que és totalment biodegradable

Està clar que si en el terreny hi ha una part compactada per una anomalia del reg o per qüestions

meteorològiques, és possible que la grada de pues no pugui fer la feina. Per això, en Josep Mestres considera que en les terres més argiloses és interessant treballar també amb birbadora rotativa de dits flexibles.

DESHERBAR QUAN TOCA

El Cultitrack obliga a una feina curiosa. Potser no tothom pot fer-lo servir. Tal i com ens explica el Josep: *“Per poder passar els fingers se n’ha de saber. Cal ser curós perquè desherbi bé dins de la línia, i no es pot córrer com si que es pot fer quan només es passa la grada de pues”*. A més, la birbadora rotativa de dits flexibles cal passar-la quan la planta-cultiu ja està agafada al sòl, “que al ple de l'estiu potser és als cinc dies del transplantament, quan tu tot just veus un mil·límetre d'arvense, però d'arrel hi ha dos centímetres potser”, aclareix en Mestres. En canvi, a l'hivern, els ritmes són molt diferents: *“El mes de gener pots trigar 10 dies o dues setmanes a entrar. Primer perquè el tac no haurà tirat arrel, i després perquè fa un fred que no surten herbes de res”*, comenta somrient.

També és important saber quan no cal amoïnar-se més per les herbes adventícies perquè la planta cultiu ja és prevalent i és capaç de continuar el creixement sense que les arvenses li molestin: *“Es diu que l'herba s'ha de gestionar perfectament fins que la planta assoleix el 60% del seu cicle”*.

I evidentment, hi ha cultius i cultius. On s'hi fa ceba, all o porro, com que no fan ombra, és més fàcil que hi creixin més arvenses. Per això en Josep Mestres els segueix de molt a prop i escull molt bé quan passar: *“Amb la ceba s'ha de parar compte; quan comença a inflar bulb no pots passar, perquè si li fas un cop amb els fingers o amb els cultivadors la mates”*. Però arribat aquest moment, si la feina de desherbatge ha estat prou constant, el banc de llavors s'ha reduït tant que les arvenses ja no són un maldecap.

Una altra qüestió important és el punt d'humitat de la terra: *“Ha d'haver-hi humitat a sota, però l'òptim és que hi hagi una crosta de mig centímetre seca, de manera que quan el finger pressiona,*

PAPER O BIOFILM?

A La Vall han estudiat molt bé en quins casos és millor utilitzar paper o biofilm i utilitzen un o altre segons el cas. “Els condicionants que tenim en compte per fer servir biofilm o paper són la temperatura de l'arrel, la transpiració, el vent i el control de la jonça”, explica en Josep Mestres. La temperatura i la transpiració són factors complicats perquè el que pots guanyar d'una banda, ho pots perdre de l'altra.

“Si volem incrementar la temperatura de l'arrel posem biofilm perquè la reté millor. En cas de fer un transplantament d'estiu, on volem el contrari, que es ventili o que no s'acumuli calor a l'arrel de la planta, utilitzem paper i pel costat que no és negre”.

En canvi, en els transplantaments primerencs de primavera, el que es busca és que en el moment de producció la planta tingui el màxim d'humitat possible perquè no pateixi un estrès hídric. La transpiració del paper és fins a 10 vegades més alta que la del biofilm i, per tant, s'haurà de regar molt més o més vegades al llarg del dia o de la setmana per poder mantenir la humitat que la planta necessita per desenvolupar-se bé.

Lògicament el transplantament d'estiu utilitzant paper també s'haurà de regar més, però no hi haurà aquesta ebullició a les arrels. “Per tant, hem de valorar, segons les condicions climàtiques que tinguem a la finca, què és el que ens interessa més. Quin és el paràmetre que hem de potenciar més o el que hem de combatre per tenir més èxit en la producció”, conclou en Josep Mestres.

I encara afegeix reflexionant: “El paper és més reservat a experts que no pas el biofilm, que és més fàcil, més per a tots els públics”. No és només que els terrossos poden esberlar-lo mentre es col·loca, també hi incideix el grau d'humitat del paper i factors relacionats amb el temps: “El paper, si plou, es contrau i després es dilata i s'esberla. I si és una zona on fa ventades, surt volant tot i és un desastre”. A La Vall, per evitar-ho, quan ha plogut o veuen paper esberlat, fan una rascada a la vora per recalçar-lo com si fos un porro.

L'altre paràmetre a tenir en compte en relació amb l'ús de paper o biofilm és la presència de jonça a la finca. “Si volem evitar-ne l'expansió perquè ja en tenim, és molt important poder fer ús del paper perquè evita la sortida de la jonça”, alerta el pagès. En canvi, la jonça és capaç de perforar el biofilm i emergir igualment. Per tant, l'única opció en cas de voler reduir la presència de jonça és el paper.

aquesta crosta ens ajuda que realment es trenqui tot. Imagina't que hi hagués fang; enlloc de trencar faria una pasteta, i és el contrari del que volem”.

L'ACOTXAT

Els cultius que són sensibles a les malalties fúngiques no es reguen per aspersió sinó per degoteig i la gestió de les arvenses es fa amb acotxat, ja sigui de paper o de biofilm de Mater-Bi, que és totalment biodegradable.

La síndria i el meló, per exemple, es cultiven amb acotxat de biofilm. Primer es passa la picadora per sobre els cultius que hi havia abans, que poden ser cols kale, cols, enciams o colraves, per exemple. Un cop triturats, toca passar-hi el disc, incorporar les restes al sòl, passar el subsolador “*per trencar la compactació que es fa a mig metre de profunditat*”, i després treballar una mica la terra amb una o més passades de disc. Finalment hi entra la fresa inversa, que ajuda a trencar els terrons i a marcar els passadissos on es faran les línies de biofilm. “*Tabans de posar el biofilm hem posat un granulat d'adob, perquè els cultius de síndria i meló son bastant exigents i necessiten una mica més de nitrogen*”. L'últim pas és posar el biofilm juntament amb la cinta de reg i plantar.

Preparar bé la terra té un impacte definitiu en la instal·lació de l'acotxat “*perquè l'acabat que hi hagi en la textura de la terra és molt important, sobretot en el paper, que no és flexible; el plàstic té més tolerància a la presència de terrons en superfície, però per al paper, la terra ha de quedar molt fineta, sobretot si fas cavalló com nosaltres, que fem cavalló i posem el paper en la mateixa passada, i no volem que el paper s'esberli*”.

Escollir el tipus de reg, el tipus d'acotxat i la maquinària que s'utilitza en una finca agrícola és una qüestió de valoració dels condicionants que el pagès o la pagesa té al davant, des de la quantitat d'aigua que pot utilitzar, la superfície a cultivar o la capacitat d'inversió i amortització, entre altres i múltiples factors. Tal com diu el Josep Mestres “*al final, cadascú, tenint en compte les condicions i magnituds amb què treballa, tria unes opcions o unes altres*”. A La Vall han trobat la manera compaginant reg per aspersió i reg per degoteig, combinant diferents cultius, utilitzant paper o biofilm segons el cas, i passant els arrels més precisos i útils per desherbar en funció del moment i del conreu implantat. El resultat és un conjunt harmònic que batega en sintonia amb el seu entorn. 🌱